

Kartą, kai minios veržėsi prie Jėzaus klausytis Dievo žodžio, jis pats stovėjo prie Genezareto ežero ir pamatė dvi valtis, sustojusias prie ežero kranto. Žvejai buvo išlipę iš jų ir plovė tinklus. Įlipęs į vieną valtį, kuri buvo Simono, jis paprašė truputį atsistumti nuo kranto ir atsisėdęs mokė minias iš valtios. Baigęs kalbėti, jis tarė Simonui: „Irkis į gilumą ir išmeskite tinklus valksmui“. Simonas jam atsakė: „Mokytėjau, mes, kiaurą naktį vargę, nieko nesugavome, bet dėl tavo žodžio užmesiu tinklus“. Tai padarę jie užgriebė daugybę žuvų, kad net tinklai pradėjo trūkinėti. Jie pamojo savo bendrininkams, buvusiems kitoje valtyje, atplaukti į pagalbą. Tiems atplaukus, jie pripildė žuvų abi valtis, kad jos kone skendo. Tai matydamas, Simonas Petras puolė Jėzui į kojas, sakydamas: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš – nusidėjėlis“. Mat, jį ir visus jo draugus suėmė išgąstis dėl to valksmo žuvų, kurias jie buvo sugavę; taip pat Zebediejaus sūnus Jokūbą ir Joną, kurie buvo Petro beįdrai. O Jėzus tarė Simonui: „Nebijok! Nuo šiol jau žmones žvejosi“. Išvilkę į krantą valtis, jie viską paliko ir nuėjo paskui jį.

Iš Evangelijos pagal Luką 5-ojo skyriaus.

Jonas Bretkūnas. *Postilė*, II dalis, p. 275–282.

IŠGULDYMAS ŠIOS EVANGELIJOS

Pirma pamoksla. Apie darbą žmogaus. Ar pareitis žmogui dirbti?

Daug žmonių, taip vyrų, kaip moterų yra, kurie, nerodos, dirb', bet nor' tiktai pateikti. Nesa kits taipo dūmoj': „Aš esmi didžios giminės, didžio pono kokio vaikas, man nereik', man neprivalu yra dirbti", – tuogi jis pateik'. Kits taipo dūmoj': „Aš bagotą turiu tėvą ir motiną, tie mane, savo vaiką, gal' užauginti, kačei nedirbantį. Ir kačei gimdytojai mano numirs, tačiau anis man tokį paliks skarbą, jog galėsiu pasipenėti ir nedirbdamas". Kitą vėl rasi iš prastos ir pavargusios giminės užgimusį, o tačiau iš vieno tiktai tingėjimo nenorintį dirbti. Bet šitie visi nei gerai dūmoj', nei pateikdami gerai daro. Todėlei turim visi žinoti, jog mums visiems pareitisi dirbti ir procevetisi, bet tatai sekančių priekaištų dėlei.

Ant pirmo. Kožnas žmogus po sugriešijimų Adomo ant darbo arba darbo dėlei užgem'. Nes taip kalbėjo Dievas patsai Adomui: „Prakaite veido tavo valgysi duoną tavo, iki atpenč žeme pavirsi. Nes tu žemė esi ir žeme pavirsi" (Pr 5). Bet darbą Ponas Dievas žmogui uždėjęs yra kaip vyną kokią dėlei grieko. Togidėl ir šventas Jobas byloja: „Kaip antai paukštis ant lekiojimo Dievo sutvertas yra, taip žmogus ant darbo" (Job 5).

Ant antro. Žmogus po sugriešijimo Adomo ne tiktai ant darbo leidžiamas yra, bet ir paties Sūnaus Dievo todėlei atpirktas ir išgelbėtas, jeib geruose darbuose procevetusi, ir kožnas savame urėde dirbtų ir prakaitą savo brauktų. Nes taip rašo šventas Povilas: Kristus mūsų griekus patsai afieravoja ant savo kūno, ant medžio, jeib mes griekus atmetę teisybėj gyventumėm.

Ant trečio. Žmogui pareitisi ir reik' dirbti, jeib pateikdams neinpultų į griekus ir į Pono Dievo sunkų korojimą ir škadą. Nes žmogų pateikiantį pigu yra velniui griekuosna įklampinti. Taip antai žinoma ir kožną dieną regima yra: pateikūnai pradest girtauti, kekšauti, Dievą blužnyti, vogti ir kitus piktus darbus daryti. Taip žmogus pateikaujantis bei niekada nedirbantis tur' apsirgti ir kartais ing didę ligą inpulti. Todėl ir Sirakhas sako: „Sūnaui, pramanykis darbą kokį, tada tau pikta nenusiduos" (Sir 7). Bei ir pagonys mokyti ir išmintingi yra taip kalbėję: *Ocium Pulvinar Satanae*. Tatai esti: tingėjimas yra priegalvis velnio. Bei Saliamonas taip sako: „Laukininks, dirvą savo gerai priveizdintis, duonos turės apščiai, o tinginys stokos" (Pat 12). *Item*, šventas Povilas byloja: „Je kas nedirb', tas tenevalgo" (2 Tes 5). Tad dirbkite kožnas savo rankomis, idant turėtumėt ką duoti pavargusiam.

Ant ketvirto. Žmogus savame pavadinime tur' dirbti, nepateikti, idant laimėtų ir Dievo peržegnojimą gautų. Nes dirbantis bus Dievo peržegnotas, kaip dabar iš kalbesių išmintingojo karaliaus Saliamono girdėjom. Bei šitaipo girdim mus kaltus esančius dirbti, dėlei leidimo Dievo Tėvo, dėlei atpirkimo Sūnaus jo, jeib išvengtumėm korojimo Dievo ir jeib apturėtumėm jo peržegnojimą. Taip juk visi sutvėrimai Pono Dievo kožnas savo urėdą pildo. Saulė ir mėnuo spindi ir šviesioja,

vanduo, žemė neš' savo vaisių, skruzdėlės, mažos kirmėlaitės dirb', kaipgi tu žmogau nenorėtumei dirbti, bet visada pateikti?

Todėl jaukinkis, žmogau, ne tingėti, bet dirbti, kolei gyvas esi, kolei begali.

Antra pamoksla. Ką tur' žmogus dirbti?

Ne visi žmonės vieno yra stono, ne visi vieno pavadinimo, ne visi tur vieną arba tą jau urėdą. Bet žmogus Dievo pavadintas yra, kits ant to urėdo, kits ant kito. Tuogi ir kožnas tur dirbti kaip tatai jo stonui arba urėdai užgul': kits, sakau, kaltas yra dirbti rankomis, kaip antai yra visokie remesnikai, laukininkai, žvejai ir kiti tam lygūs žmonės, kurie iš darbo rankų savo turi penėtis. Bei apie tuos kalb' Dievas psalme: „Tu, besipenintysis savo rankų darbais, pašlovintas esi, tau gera yra“ (Ps 125). Ir Sirachas 39-ame* paguldyme taipogi daug kalb' apie remesnikus. Kits vėl tur' dirbti ne rankomis, bet galva ir burna, kaip tatai yra Bažnyčios kunigai. Tie, sakau, bei ryto metą anksti, bei vakarą vėlai tur' visokias knygas, bei visų didžiausiai Šventą Raštą skaityti ir apie tą visada mislyti. Idant iš to savo parapijonis galėtų išmokyti apie Dievą, jo būtybę, norą ir dūšios išganymą, kaip tatai regim šiose evangelijose ir patį Poną Kristų dariusį. Tasai ne tikrai bažnyčiose – net ir namuose, ant ūlyčių, giriose ir pas ežerus kozonį sakė, kaip ir šiose evangelijose darė. Taipogi ir svietiškieji ponai tur' dūmoti ir rūpintis pilnai, kaipo anys savo karalystę, hercogystę arba ponstvą galėtų išlaikyti, savo žmones rėdyti ir pakajuje bei gerame pasipenėjime prieš neprietelius apginti.

Bei idant kožnas savame pavadinime savo urėdą galėtų tikrai ištaisyti, tada Ponas Dievas Šventame žodyje kožnam pamokslą duoda, kaip jam dirbti pareinasi, kaip apie tatai bei Sename, bei Naujame Testamente skaitom.

Todėlei kožnas iš Dievo žodžio mokinkimės, koksai darbas mums visiems pareitisi daryti. Kaip šventas Povilas aiškiai kalb': „Jei kas tur urėdą, tasai te vaktuoj' urėdą. Jei kas moko, te moko, jei kas grauden', tasai te vaktuoj' graudeniimą“.

Trečia pamoksla. Tada bau sekasi žmogui visada jo darbai?

Atsakau, tatai regim iš šios Evangelijos: šventas Petras ir jo draugai, žvejai būdami, gana yra procevoję, gana yra dirbę ir visą naktį nemiegoję, bet, vienok šitai, sakosi nelaimėje. Potam taipo bylojo: „Pone, mes per visą dirbome, bet nieko negavome“. Taip ir mums visiems tankiai gal' nusiduoti: kad ir gana pilnai dirbam ir prakaitą savo leidžiam, tačiau tankiai nieko negalim nupelnyti, nieko negaunam, bet visa mūsų procė noprosna yra, kaip apie tatai ir jūs patys žinot, ir kits kitam ašaras savo braukdami skundžiatės. Todėl užrakintinai iš šios Evangelijos mokinkimės.

Ant ketvirto. Ką žmogus dirbdams tur' daryti, jeib laimėtų.

Kada nu žmogus šitai noprosnai procevojasi, kartais ir su moterimi, su vaikais bei visa šeimyna, tada jam tatai labai sunku regisi. Ir, rodos, norėtų žinoti: ką daryti, jei jam jo darbai sektųsi? Jeigu nu kas nor' nenoprosnai dirbti, bet laimėti per savo darbus, tasai te dabojaši šių daiktų, kuriuos šventas Petras yra daręs šioje Evangelijoje. Tada ir jisai laimės.

Ant pirmo. Šventas Petras klauso Pono Jėzaus Kristaus kozonį, tatai esti, jis mokinasi Dievo žodžio, kurį jam Sūnus Dievo praneš' ir pasako.

Ant antro. Jisai skundžiasi Kristui visą naktį procevojęs, o nieko negavęs. „Mistre, – byloja, – mes visą naktį žvejojom, o nieko negavom“. Tatai esti, jis meldėsi Kristaus, idant jam nūnai toliau duotų

* Siracido knyga. Pagal dabartinę vartoseną 38 skyrius. (Red.)

gerą palaimą ant žvejojimo.

Ant trečio. Šventas Petras ant žodžio Pono Jėzaus Kristaus, užsiyręs aukštyn ant ežero išmet' savo tinklą, tatai est', žvejoja ir procevojasi. Kada jis taip daro, tada jis tiek užgrieja žuvų, jog jis su savo draugu vienudu negalėjo kraštan gabenti, net jis ir kitus žvejus turėjo ant pagalbos atvadinti, idant anys atėję tinklą su žuvimis kraštop padėtų traukti.

Taip ir tu, mielas krikščionie, daryk, jei nori gerą palaimą iš tavo darbo ir prakaito gauti. Mylėk Dievą ir jo šventą bei brangų žodį, tą, rodos, bei tankiai girdėk, nes patsai Kristus Šventame Mato 6-ame paguldyme byloja: „Ieškokit pirmiausiai karalystės Dievo ir jo teisybės, tada kiti daiktai jums pripuls“. Antra, melski Poną Dievą, idant jis tavo darbą peržegnotų. Nes Dievas taip sako: „Šaukis manęs bėdoje, tada aš tave išklausysiu“ (Ps 50). Bei Kristus sako: „Iš tiesos, iš tiesos sakau jums – jei ko prašysite Tėvo vardan mano, duos jums“. Ant trečio. Pridėk rankas savo ir dirbk kožnas savo darbą, nečėdyk kūno ar prakaito savo. Tada be abejojimo Dievas tau duos ko tau reik' ir privalu yra.

Tiek jums iš šios Evangelijos apie darbą trumpai sakyti norėjau. Dieve, tu duodi, idant mes kožnas savame pavadinime tau ištikėdami, galėtumėm dirbti ir laimėti, taip šiame, kaip aname gyvenime. Amen.

ŽODYNĖLIS

atpenč – vėl, iš naujo
afieravoti – aukoti
dūmoti – galvoti
graudenti – pamokslauti
griekas – nuodėmė
išguldymas – aiškinimas
kačei – nors, kad ir
korojimas – bausmė
kozonis – pamokslas
laukininks – žemdirbys
mistras – mokytojas
nečėdyti – negailėti
neprietelis – priešas
nerodos – neva, lyg tai
noprosnai – tuščiai, beprasmiškai
nu – štai, nūnai
paguldymas – skyrius
pakajus – taika, ramybė
pavargęs – varguolis
pareitisi – privalu
pateikti – apsimesti, gudrauti, vengti darbo ir pareigų
pateikūnas – apsimetėlis, tinginys
pavadinimas – pašaukimas
ponstva – valstybė, šalis
priveizdėti – prižiūrėti
procevotis – dirbti
remesnikas – amatininkas
skarbas – turtas

sugriešijimas – nusidėjimas
svietiškas – pasaulietiškas
škada – (čia) pyktis
urėdas – tarnyba
vaktuoti – vykdyti
vynà – kaltė

Tekstą pagal Jono Bretkūno *Postilės* originalą perrašė ir žodynėlį parengė Dainora Pociūtė